

TONG yulduzi

O'zbekiston Respublikasi bolalari va o'smirlari gazetasi

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqa boshlagan

2006-yil 27 - mart - 2 - aprel N:13 (66554)

Muassislar:

O'zbekiston Matbuot va
axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq
Ta'limi Vazirligi,
«KAMOLOT» Yoshlar
Ijtimoiy Harakati,
«SOG'LOM AVLOD
UCHUN» Hukumatga
qarashli bo'lmagan xalqaro
xayriya jam'armasi.

KO'KLAM, SENG A JONIM PAYVASTA!

Bu moviy osmonning bag'rida,
Erta tongdan quyosh charaqlar.
Oqsoch tog'lar yorug' ziyodan,
Bahra olib durdek yaraqlar.
Gulzorlarda turfa rang gullar,
Ochiladi taratib bo'yin.
Sho'x-sho'x navo boshlar bulbullar,
Boshlagandek go'yoki to'yin.
Kapalaklar qiladi parvoz,
Gul rangidek go'zal, orasta.
Nasmlardan chechaklarda noz,

Ko'klam, senga jonim payvasta!
Yurtim tongi shunday beg'ubor,
Yashil chopon kiygan ona yer.
Dehqon otam g'oyat baxtiyor,
«Serqut faslim, xush kelibsani!» der.

Nodira ALIBOYEVA,
Toshkent viloyati, Bo'ka
tumanidagi
53 - maktab-litseyining
7 - «B» sinf o'quvchisi.

Ibrat

Andijon viloyati, Ulug'nor tuma-
nidagi 16-ixtisoslashgan maktab-
internatiga «Komil» fermer xo'jaligi
rahbari Shahzoda opa Mavlonova
100.000 so'mlik lotin grafikasida
yozilgan badiiy kitoblarni sovg'a
qildilar. Ushbu kitoblar orasidan
xalqimiz ardog'ida bo'lgan E.Vo-
hidov, M.Yusuf, Sh.Rahmon, A.Qo-
diriy, M.Toir, N.Jalil, A.Suyun,
I.Mirzo kabi shoir va yozuvchilar-
ning asarlari o'rin olgan.

HOMIYLAR SOVG'ASI

Kitoblarni topshirish marosimida
mahalla fuqarolar yig'ini raisi
O.Po'latova, «Kamolot» Yoshlar
Ijtimoiy Harakati tuman bo'limi raisi
M.Abdullayev, ixtisoslashgan maktab-
internat direktori I.Qirg'izboyev ham-
da «Komil» fermer xo'jaligi raisi Sh.
Mavlonova qatnashdilar. Bu muruvvatga
javoban biz yoshlar yaxshi o'qishga,
kelajakda komil inson bo'lib yetishishga
va'da berdik.

Mahliyo ZOKIROVA,
9-«A» sinf o'quvchisi.

«BIRINI KESSANG, MINGINI EKI»

Mana, o'lkamizga fasllar kelinchagi
bahor tashrif buyurdi. Dalalar, qir-u
adirlar, maysa-yu gullarga burkandi.
Bahor barchaga xush kayfiyat, g'ayrat
va shijoat olib keldi. Shundan bo'lsa
kerak, maktabimizda ham obodonchilik
ishlari boshlanib ketdi. Maktab bog'iga
ko'chatlar o'tqazilib, gullar ekilayapti.
Qurigan daraxtlar o'rniga yangilarini
o'tqazdik. Xalqimizda «Birini kessang,
mingini ek» degan naql bor-ku, axir. Bu
ishlarning bariga maktabimiz direktori Nabi
aka Jalolov bosh-qoshlar.

Bir so'z bilan aytganda, bahor
maktabimizga mana shunday
o'zgarishlarni olib keldi. Siz-chi, aziz
o'quvchilar, maktabingizda qanday
obodonlashtirish ishlarini olib borayapsiz?
Shular haqida yozib yuboring.

Shahruza NASULLAYEVA, Buxoro
viloyati, G'ijduvon tumanidagi
17-maktabning
8-«A» sinf o'quvchisi.

Nigoh

IQTIDORGA E'TIBOR KERAK

Asrlar o'tmishdan so'zlaydi. O'tmishni esa siz bolajonlar maktab darsliklari, badiiy
asarlari-u hujjatli kinofilmlar orqali o'qib, o'rganib boryapsiz. Inchunun, hayot deb atalmish
turfa yo'llarda o'tmish va kelajak bilan ro'baro' kelayapsiz.

Shuning barobarida ajdodlarimizdan meros qadimiy urf-odatlarimiz, udum va
an'analarimizni mittigina ongingiz, shuuringizga singdirib, ularni kelajak avlodlarga ham
bus-butun yetkazish vazifasi - Sizning zimmangizda ekanligini yanada teranroq anglab
yetyapsiz.

tumandagi 33 ta maktabdan iqtidorli o'quvchilar ishtirok etishlari kerak edi. Ammo
negadir ko'p maktablardan ijodkor o'quvchilar qatnasha olmadilar. Festivalda
birinchilikni olgan iqtidorli hunarmand o'quvchilarimizga shahar tanlovida ishtirok
etish imkoniyati berildi.

Festival sharti shunday: kimdir
mag'lub bo'lishi kerak. Bu
haqqoniyliklariga

Ko'rgazmani
rimda unga tashrif
iqtidorli o'quvchilarga
mayotgandek, festival
qabilida o'tayotgandek
sizlikdan so'ng ham
qalbida an'analarimizga
nishga ishtiyoq tuyg'ulari
ijod namunalarini yana

Shu tobda xalqimizning
xayolimdan kechdi:

«Bolalarni shunday tarbiya etish lozimki, baxtga bo'lgan intilishlari hech
qachon xazon bo'lmasin, balki ko'karsin».

Ma'mura MADRAHIMOVA.

Yaqinda poytaxtimizning M. Ulug'bek tumanidagi o'quvchilar ijodiyot markazida
murg'akkina qalblari ona Vatanga muhabbat, qadriyat va an'analarimizga hurmat,
ehtiroim tuyg'ulari bilan limmo-lim bo'lgan hunarmand o'quvchilar jam bo'lishdi.

Markazda «Milliy an'analar va zamonaviylik» bolalar ijodiyot festivali o'tkazilib,
15-turdagi tasviriy san'at yo'nalishidagi ijodkorlik ishlari namoyish qilindi.
Tengdoshlaringizning yog'och o'ymakorligi, rasmlar ko'rgazmasi, zardo'zlik,
kashtachilik, haykaltaroshlik va munchoqlar bilan ishlash borasidagi ishlarini bir
ko'rsangiz edi...

-Men yog'och o'ymakorligi san'ati bilan 4 yildan buyon muntazam shug'ullanib
kelaman, - deydi 241-maktabning 6-sinf o'quvchisi Davron Hamrolijev. - Ustozim
Yuriy Gershavich ham o'zbek hunarmandchiligini yaxshi ko'radilar. Biz yasagan
taxtakachlar, rasmlar uchun ramkalar, xontaxta va oshxona buyumlari har bir
ro'zg'orda juda asqotishi, qolaversa, bo'sh vaqtimning bekor o'tmaganidan
xursandman. Kelajakdagi orzuim jarroh bo'lish. Lekin bu hunarim ham hayotda
doim qo'l kelishini yaxshi bilaman.

Shahrimizdagi 222-maktabning 6-sinf o'quvchisi Farangiz Saydaliyeva a'lo
baholarga o'qish bilan birga ustoz Nasiba Hasanovadan zardo'zlikning hadisini
olayotganiga ham ikki yildan oshibdi.

-Ushbu festivalimizda, - deydi, Ijodiyot markazi rahbari Gulira'no Gulomova, -

MAKTABIMIZ ONAXONI

Ustoz! Shu birgina so'z zamirida olam-olam ma'no mujassam. U mehribon ona, dono yo'l boshchi, talabchan rahbardir.

Ana shunday mehridaryo, qalbi qaynoq ustozlardan biri Xava opa Xamedova bu kun 55 bahorni qarshiladilar.

Xava opa bir necha yillardan buyon poytaxtimizning Sobir Rahimov tumanidagi 249-umumta'lim maktabiga rahbarlik qilib kelmoqdalar.

Tumanimizdagi eng ko'zga ko'ringan maktablardan biri bo'lmish bilim maskanimiz ziyolilar maskani - professorlar shaharchasida joylashgani bois 2723 nafar o'quvchilarimizning 70 foizdan ortig'i fan nomzodlari, professorlaridir. O'zingizdan qolar sor-o'qituvchilarning farzandlari, nabiralaridir. O'zingizdan qolar bilimga chanqoq, 90 nafardan ziyod ustoz intiluvchan bo'lishadi. Shunday ekan, biz jarayonini talab qilamiz. Ko'pchilikning va murabbiylar ham maktabda o'quv darajasida tashkil etishga astoydil harakat qilishning ham o'zi nazariga tushgan maktabga rahbarlik ishni a'lo darajada uddalab bo'lmaydi, albatta. Lekin Xava opamiz bu kelyaptilar.

Tuman miqyosida o'tkaziladigan ko'plab tadbirlar, ko'rik-tanlovlarning aynan bizning maktabimizda o'tkazilishi ham bejiz emas. Bunday tadbirlarga nafaqat o'quvchilarimiz, balki ustozlarimiz ham astoydil hozirlik ko'radilar. Ona tili va adabiyot uslub birlashmasi o'qituvchilari har bir tadbirni o'tkazish ssenariysini tuzib chiqadilar. Bilimli va zukko o'quvchilarimiz fan olimpiadalarida ham, tuman, shahar miqyosida o'tkaziladigan ko'rik-tanlovlarda ham muntazam ishtirok etib, munosib o'rinlarni egallab kelmoqdalar. Yillar davomida «Yashil chiroq», «Salomatlikning yosh do'stlari», «Ekologiya va biz» tanlovlarida 1-o'rinni qo'ldan boy bermay kelishyapti. Bu yutuqlar zamirida rahbarimizning o'z kasbiga bo'lgan mehri, boy pedagogik tajribasi, mehribon, shirin so'zligi-yu kezi kelganda o'ta talabchanligi yotadi. Biz ular siymosida nafaqat qattiqqo'l rahbar, balki munis va mehribon - Ona timsolini ham ko'ramiz. Tavallud kunlari munosabati bilan maktabimiz onaxonini minglab shogirdlari hamda ahil jamoamiz a'zolari nomidan samimiy muborakbod etamiz. Ularga sihat-salomatlik, yosh avlodni ma'nan barkamol qilib tarbiyalashdek sharaflil va o'ta mas'uliyatli ishlarida ulkan muvaffaqiyatlar tilab qolamiz.

Muqaddam. YUSUPOVA.

DAFTARSIZ UYGA QAYTDIK

Yaqinda oyim bilan daftar sotib olish maqsadida bozorga borgandik. O'quv qurollari rastasi liq to'la. Daftarlar rang-barang. Aksariyatining muqovasida estrada qo'shiqchisining yoxud chet ellik san'atkorning suratlarini chop etilgan. Ularni birma-bir ko'zdan kechirib chiqqan oyim, b o s h q a muqovadagi daftarlar yo'qmi, deb so'radilar deb sotuvchidan. Undan rad javobini olgach, daftar sotib olmay uyimizga qaytdik. - N e g a daftardan olavermadik? - so'radim hayron bo'lib.

-Avvallari daftar muqovalari ulug' shoirlarimiz, yozuvchilarimiz, b u y u k allomalarimizning suratlari ularning she'rlaridan namunalari, o'zbek xalq maqollari, hikmatli so'zlar bilan bezatilardi.

Ba'zilarida esa ko'cha harakati Hozirgi xavfsizligiga oid belgilar aks ulug' ettirilardiki, ular o'quvchini she'rlar hushyorlikka chorlab turardi. daftar muqovalari esa aksincha, siymolar o'rniga san'atkorlar, namunasi o'rniga esa san'atkorning muxlislariga bo'lgan tilaklari. Bu balki ayrim yoshlarga yoqar. Lekin menimcha ularga faqatgina bugungi kunni emas, balki o'tmishni eslatib turish foydadan holi bo'lmasdi. Chunki, shunday tinch, osuda hayot kechirishimiz, buyuk ma'naviy merosga ega bo'lishimizga sababchi bo'lgan Cho'lpon, Fitrat, Abdulla Qodiriy, Usmon Nosir, So'fizoda kabi buyuk siymolarimizni yodda tutishimiz, ularning har bir o'gitlarini unutmasligimiz lozim.

Nargiza MURODOVA,
poytaxtdagi 235-maktabning 9-sinf o'quvchisi.

"ULUG'IMSAN, VATANIM!"

Kitobsiz, yuksak ma'naviyatsiz haqiqiy vatanparvarni tasavvur qilish qiyin. Huquqiy bilimga, zamonaviy dunyoqarashga ega bo'lgan odamgina chinakam komil inson, yetuk mutaxassis bo'la oladi. Shu sababli kitoblarni yaratuvchi ijodkorlarni, tayyorlab chop etuvchi noshirlarni xalqimiz e'zozlaydi, ularning mehnatini juda qadrlaydi.

Mustaqilligimizning 15 yilligi oldidan "O'zbekiston" nashriyat-matbaa ijodiy uyi respublikamiz bo'ylab "Ulug'imsan, Vatanim!" shiori ostida ma'naviyat kunlarini o'tkazmoqda. Ana shunday tadbirlardan n a v b a t d a g i s i O'zbekiston Davlat Soliq Akademiyasida bo'lib o'tdi. Dastlab Akademiya tinglovchilari nashriyat-matbaa ijodiy uyida keyingi yillarda nashr qilingan Prezidentimiz Islom Karimovning asarlari, O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi va Senati tomonidan qabul qilingan qonunlar hamda boshqa ijtimoiy-siyosiy, adabiy-badiiy asarlar ko'rgazmasi bilan yaqindan tanishdilar. Nashriyat xodimlari bilan uchrashib kitoblarni tayyorlash jarayoni, kelajakdagi rejalar haqida qizg'in suhbatlarch qurdilar. Mualliflardan sevimli kitoblariga dastxatlar yozdirib oldilar. Nashriyat-matbaa ijodiy uyida chop etilayotgan "Sog'lom avlod", "Zerkalo XXI", "Kitob dunyosi", "Tong yulduzi", "Klass", "Gulxan", "G'uncha" singari gazeta va jurnallarning Bosh muharrirlari tinglovchilarga o'z nashrlarini taqdim etib, ma'naviyatimiz guljoji bo'lgan matbuotning o'rni va roli haqida qizg'in suhbatlashdilar.

Tinglovchilar huzurida O'zbekiston xalq shoiri Omon Matjon, taniqli shoira Umida Abduazimova va boshqalar istiqlolni, ona Vatanni ulug'lab, bahor va Navro'zni sharaflovchi she'rlaridan o'qib, yoshlarga o'z tilaklarini bildirdilar. Nashriyat-matbaa ijodiy uyi direktori Zoir Isajonov Soliq akademiyasiga nashriyotda chop etilgan kitoblardan bir turkumini taqdim etdi. Shuningdek, a'lo baholarga o'qiyotgan tinglovchilarga ham esdalik uchun kitoblar topshirildi.

Soliq akademiyasi rektori Tohir Malikov nashriyat-matbaa ijodiy uyi noshirlari, adib-u jurnalistlarga minnatdorchilik bildirib, bunday uchrashuvlar yoshlarning ma'naviyatini yuksaltirishda, dunyoqarashini shakllantirishda katta rol o'ynashini alohida ta'kidladi.

Ra'no QURBONNIYOZOVA.

2006-yilni «Homiylar va shifokorlar yili» deb nomlanishi bois joylarda ko'plab tadbirlar o'tkazilyapti. Ana shunday tadbirlardan biri bizning maktabimizda ham bo'lib o'tdi. Uni biz 11-«B» sinf o'quvchilari olib bordik. Kichik sahna ko'rinishida men bemor qiz rolini ijro etdim. Hamshiraning loqaydligi bois hayot bilan vidolashayotgan qiz monologini o'qiganimda, nafaqat o'quvchilar balki ustozlarimiz ko'zlarida ham yosh halqalandi:

DARDGA DARMON HAR BIR SO'ZINGIZ

Xazon bargi qo'nib bog'imga,
Men bahorda ketayotirman.
Ruhsiz tanim berib tuproqqa,
Arshi-a'lo quchayotirman.
Tan yotadi bemajol, jonsiz,
Qorong'u ko'rinar borliq ko'zimga.
Oqib qolgan so'nggi yoshlarim,
Rasm solar rangsiz yuzimga...

She'r tugagach, men hushimdan ketaman. Shunda onam faryod chekib, shifokorlardan yordam so'raydi. Tajribali shifokorlar hayotimni saqlab qoladilar. Shunda men ularga qarata:

Sizning yuzingizda o'ftob talashar,
Kasbga sodiqlik juda yarashar.
O'zbekning yuragi zo'r ishonch bilan,
Buyuk sog'lom avlod sizga qarashar.
Jonga jon bag'ishlar yengil qo'lingiz,
Dardga darmon erur har bir so'zingiz.
O'lim-la olishib qaynoq qalbingiz,
Hayotim qaytargan sizning o'zingiz...

Shu kuni o'quvchilar qalbida shifokorlarga bo'lgan mehr yana ham ortgan bo'lsa, ne ajab?! Mana shunday tadbirlar maktabimizda yil bo'yi davom etadi, degan niyatdaman.

Go'zal TO'XTAYEVA,
Buxoro viloyati, Romitan tumanidagi
33-o'rta maktabning 11-«B» sinf o'quvchisi.

«2006-yil - Homiylar va shifokorlar yili»

BO'LAJAK HAMSHIRALAR BELLASHUVI

Bemor odamga bir og'izgina shirin so'z ham bebaho ne'matdek tuyuladi. Shifokorlarning iliq munosabati, hamshiralarning shirin so'zlari bemor dardiga malham bo'lib, u tezda sog'ayadi. Shifokorlikka orzumand bo'lgan qizlar talaygina. Ammo ularning bari hayot sinovlaridan o'ta olisharmikin? Ular bemorlarning dardiga dardmand bo'la olarmikinlar? «Homiylar va shifokorlar yili» munosabati bilan maktabimizda kelajakda shifokor bo'lmoqchi bo'lgan bir nechta qizlar o'zaro kuch sinashdilar. Ko'rik - tanlov 6 shartdan iborat bo'lib, tomoshabinlarda katta qiziqish uyg'otdi. Qizlarni baholash uchun qishlog'imiz shifoxonasi direktori Amrillo aka Usmonov tashrif buyurdilar. Qizlar ham shu qadar tayyorlanishgan ekanki, qizg'in bahslarda ularni baholash juda qiyin bo'ldi. Qiziqarli o'tgan bahslarda I-o'rin Mohinur Karimovaga, II-o'rin hamda III-o'rin Mohinur Yarasheva va Shalola Sa'dullayevaga nasib etdi. G'oliblarga shifokorlar tomonidan esdalik sovg'alari taqdim etildi. Kelajakda bu qizlardan munosib hamshiralar yetishib chiqishiga ishonchimiz komil.

Munira HIKMATOVA,
Buxoro viloyati, G'ijduvon tumanidagi
30- maktab o'quvchisi, Matbuot bo'limi sardori.

Aziz bolajonlar, qo'lingizga bir qiziqarli kitob tushib qolsa, uni miriqib o'qib chiqasiz-a? Bor e'tiboringizni asarning mazmuniga qaratasiz-u, lekin uning muallifi kimligi, bu kitobni yaratishda kimlarning mehnati singgani ko'pchiligingizni qiziqirmaydi.

Vaholanki, kitob yaratish oson ish emas. Muallif birgina kitobning qo'lyozmasini yozish uchun qanchadan-qancha turlarni bedor o'tkazadi. Qo'lyozma tayyor bo'lgach uni kitob holiga keltirguncha noshirning bajaradigan zahmatli mehnatini ko'pchilik tasavvur ham qilolmaydi. Har so'z, matn, mazmun va grammatik jihatdan to'g'riligini bittalab o'qib, tahlil etib, kerak bo'lganda tahrir qilib chiqish, uning yuksak did bilan bezatilishi uchun musavvirga maslahatlar berishda noshirning o'rni juda katta.

Hikoyamiz qahramoni yetuk ijodkor, talantli jurnalist, mohir noshir Shomuhiddin Mansurovning butun hayot yo'li shu kasb bilan chambarchas bog'liqdir. U dorilfununning o'zbek filologiyasi fakultetida o'qib yurgan kezaridanoq kitobga cheksiz mehr qo'ygan, o'qishni bitirgach albatta noshirlikni tanlashni diliga tugib qo'ygandi. Donishmandlar aytganidek, kitob bu - nodonga aql, bedidga farosat, johilga ma'rifat, dardmanga shifo beruvchi qudratli vosita, qimmatbaho hazina.

U bu qutlug' so'zlarni qalbiga joylab, otasi Shorixsi akaning nasihatlariga amal qilib, opasi Xolidaning izidan borib noshirlikni tanladi. Birmuncha muddat «Kino» jurnalida ishlab, orttirgan tajribasi nashriyotda ham asqotdi.

Undagi layoqatni, iste'dodni sezgan

NOSHIRLIKKA BAG'SHIDA UMR

nashriyot rahbarlari Shomuhiddin ijtimoiy-siyosiy adabiyotlar tahririga muharrir qilib tayinlashdi. Qisqa muddatda nashriyot ishining «ikir-chikir»larini qunt bilan o'rgandi. Ko'p o'tmay falsafa, tarix, iqtisodiyot bo'yicha katta-kichik qo'lyozmalarni tahrir qila boshladi. Tahrir qilgan har bir qo'lyozmasi tahririyat kengashi majlisida muhokama qilinadi va bu hol uning uchun katta tajriba maktabini o'tardi. Chunki qo'lyozmalar muhokamasida o'sha paytda nomi chiqqan noshirlar - bosh muharrir o'rinbosari Vosiq Abduvaliyev, tahririyat mudiri Tuyg'un Isamuhammedov, katta muharrirlar Umida Muhammedova, Meli Jo'ra kabi taniqli ijodkorlar ishtirok etib, qo'lyozmani tahrir qilishda muharrirning yutuq va kamchiliklarini do'stona, ochiq ko'ngillik bilan oshkora ko'rsatishardi.

Nashriyotda uch yil ishlab o'nlab kitoblarga muharrirlik qilgan Shomuhiddin 1975-yilda ilmiy-ommabop adabiyotlar tahririyati mudiri etib tayinlashdi. O'sha paytlarda bu tahririyat har yili uch turkumda 154 nomda risola chop etar, shundan 64 nomdagisi nashriyotning o'z turkumlariga kiruvchi risola bo'lsa, 90 nomdagisi o'sha paytdagi mafkuraga oid maxsus risolalar edi.

Shomuhiddin tinmay ishladi, respublika Fanlar akademiyasi institutlari kafedralari bilan aloqalar o'rnatdi.

1985-yilda Shomuhiddin Mansurov

risolalar muallifi Meli Jo'ra, Vosiq Abduvaliyev singari noshirlar an'alarini davom ettirib, «O'zbekiston nashriyoti: moziyda va bugun» kitobini chop ettirdi.

Respublikada noshirlik ishini rivojlantirish, mehnatkashlarni ma'naviy tarbiyalashga xizmat qiluvchi adabiyotlar nashr etishdagi xizmatlari uchun Respublika Prezidenti Farmoni bilan 1995-yilda unga «O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist» Faxriy unvoni berilgan.

Shomuhiddin Mansurov bir qancha muddat «O'zbekiston Matbuot va axborot agentligi»da, so'ngra esa «O'zbekiston milliy ensiklopediyasi» Davlat ilmiy nashriyotida rahbarlik lavozimida ishlab, o'zining bilim va salohiyatini noshirlik ishini yanada rivojlantirishga safarbar etdi. Ammo qadrdon nashriyoti, hamkasblari uni ohangrabodek o'ziga yana torta boshladi. Shu sabab «O'zbekiston» nashriyot-matbaa ijodiy uyi qayta tashkil etilgach, sevimli jamoasiga Bosh muharrir sifatida qaytib keldi.

...Uning uchun ish vaqti chegaralanmagan. Gohida muhim, dolzarb mavzulardagi kitoblarni bir necha kun ichida nashr qilishga to'g'ri keladi. Oltmish yoshni qoralayotgan bo'lsa ham Ohistaday turmush o'rtog'i, o'g'il-qizlari, jajji nevaralari, ko'plab xonadonlardagi kutubxona javonlarini to'ldirib turgan kitoblari unga bitmas-tuganmas ilhom, kuch bag'ishlaydi. Noshirlikka bag'ishlangan umrning zavqi ham shundan bo'lsa kerak-da.

Jabbor RAZZOQOV.

Har kuni jamoat transportida o'qishga qatnayman va beixtiyor turli voqeahodisalarga guvoh bo'laman. Ayrimlari erta tongdan kayfiyatimni ko'tarsa, boshqalari dilimni xufton qiladi.

Tunov kuni avtobusda ketaturib, bir onaxonga joy bo'shatdim. U kishi menga minnatdorchilik bildirib, o'tiraver qizim, siz yoshlar ham kun bo'yi o'qib charchaysizlar, deya o'rnimga qayta o'tqazib qo'ydi. «Siz turganingizda men o'tiramanmi?..» deya turib ketdim. Onaxon bora-borguncha meni duo qilib, o'qishlarimga rivoj tilab bordilar. Duogo'y buvijonim bo'lmagani uchunmi, onaxonning samimiy duolari ko'nglimni tog'dek ko'tarib yubordi va bu kayfiyat kun davomida meni tark etmadi.

Oradan ikki kun o'tgach, sodir bo'lgan ko'ngilsiz voqea esa qo'linga qalam olishga undadi. Biz ketayotgan avtobusga men tengi 4-5 nafar zamonaviy kiyingan qizlar chiqishdi. Ularning bellaridan ancha pastda turgan tor shimlari-yu juda kalta yubkalari, quloqlaridagi bachkana ziraklari-yu og'izlaridagi saqichlari barchaning e'tiborini tortdi. Bu ham yetmagandek, avtobus har silkinganida ovozlarning boricha chinqirishlari, so'ngra bir-birlarini turtib, xaxolab kulishlarini aytmayisizmi?..

XUSH - NOXUSH

VOQEALAR...

Yo'l qoidasi - umr foydasi

Ulardan ikki nafari bo'shagan joylarga o'tirib olishdi va tik turganlariga qarata kampir-chollarmi, yosh bolali ayollarmi chiqib qolishsa, bizlarni pana qilib turinglar, bo'lmasa joy berishimizga to'g'ri keladi, deyishdi. Bu gapni eshitgan yoshi ulug'onaxon-u otaxonlar bir-birlariga ma'noli qarab, eh, yoshlar-a, deb qo'yishdi. Bu gapdan juda uyalib ketdim. Chunki men ham ana shu yoshlarning biriman-da...

...Kuni kecha metroda sodir bo'lgan voqea esa unisidan ham o'tib tushdi. Bir necha boshlang'ich sinf o'quvchilari yugurgancha so'nggi vagonga chiqib olishdi. «Hayriyat, beshikastgina chiqib olishdi-ya», deya ko'nglimdan o'tkazib turgandim, navbatdagi bekatda vagondan tushib, undan oldingisiga chiqib olishdi. Keyingi bekatda esa yana boshqasiga... Shu tariqa so'nggi bekatgacha har bir vagonga chiqib-tushishdi. Xavotirlisi, bir-birlaridan ortda qolmaslikka intilib yugurgancha ketayotgan bolalardan birini vagon eshigi siqib qolishiga oz qoldi. Bir ayolning: «Xudo bir asradi-ya, bunday qiliqlaringizni onangiz bilmaydi-da...», deya bergan tanbehiga parvo ham qilmay, papkalaridan tortqilay-tortqilay yugurib ketishdi.

«TEZROQ SAFIMIZGA QAYT!»

«Assalomu alaykum, «Tong yulduzi» tahririyati! Biz maktabning 5-sinfida o'qiyamiz. Biz juda ahil va inoq sinfmiz.

Yaqinda sinfdoshimiz Amirxon baxtsiz hodisa tufayli avtohalokatga uchradi. Biz uning tezroq tuzalib, oramizga qaytishini Ollohdan so'raymiz.

«Amirxon, agar sizni bilib-bilmay hafa qilgan bo'lsak, bizni kechiring. Tezroq safimizga qayting, biz sizni sog'indik!..»

Hurmatli tahririyat xodimlari! O'quvchilarimning ushbu maktubini oqqa ko'chirar ekanman, ko'z yoshlarimni to'xtata olmadim.

Sizlardan iltimos, ushbu xatni tez kunlarda gazeta sahifalarida e'lon qilsangiz. O'quvchim hozir og'ir ahvolda. Zora do'stlarining maktubi unga madad bo'lib tezroq shifo topsa.

Salom bilan shu maktabning ingliz tili o'qituvchisi Gulshoda BO'RONBOYEVA.

Maktablarda yo'l harakati xavfsizligi qoidalari o'qitilishini hammamiz yaxshi bilamiz. Ana shu darslarda jamoat transportida bolalar o'zlarini munosib tutishlari, baland ovozda gapirmasliklari, kulmasliklari, yugurmasliklari, pista chaqib yoki konfet qog'ozlarini tashlab ifloslantirmasliklari, o'zlaridan kattalarga, nogironlarga joy bo'shatishlari lozimligi ham o'rgatib borilsa, foydadan holi bo'lmasdi.

Nargiza AKBAR qizi.

«So'lim Zomin chorlaydi sizni» tanloviga

KITOB, MENING DO'STIMSAN!

Kitobim, eng aziz do'stimsan mening,
Barchaga berasan hayotdan saboq.
Nasihat qilasan go'yo bizlarga:
"Hayotga teranroq nigoh bilan boq!"
Sen bilan do'st bo'ldim, juda bo'ldi soz,
Sen bilan hayotda mashaqqatim oz.
Yozishni o'rgandim ertak va she'rni,
Dostonlaring o'qib, tanidim elni.
Hozir ham sen menga juda yoqasan,
Javonimda borsan, yonimda borsan.
Nima qilay, sensiz yasholmayman men,
Axir menga hayotdan saboq bergan sen.

Sharif SUNNATOV,
Jizzax viloyati, G'allaorol tumani,
E. Ismoilov shirkat xo'jaligi.

BOBOMNI YOD ETIB

Keng ayvonda o'tirib,
Zavqlanib manzaradan.
Hovli, boqqa termulib,
Dars tayyorlash mazza-da!

Bobom ekkan ko'chatlar,
Serhosil bo'ldi juda.
Bog'imizni yashnatar,
Olma, xurmo, nok, jiyda.

Darmondorili, totli,
Mevalarni suyaman.
Yesam go'yo novvotli,
Tanda quvvat tuyaman.

Akbar bobomiz yodlab,
Tilovatim baxshida.
Aziz ruhlarin shodlab,
Xotirlagan yaxshi-da!

Asolatxon AKBARXO'JAYEVA,

SABABINI SO'RASAM...

Ko'chaga chiqib qarasam,
Shodon o'ynar bolalar.
Sababini so'rasam,
-Bugun Navro'z, -deydilar.
Keling siz ham, o'ynaylik,
Gullar terib yayraylik.
Navro'zi olam kuni,
Mazza qilib quvnaylik.

Gavharoy QO'ZIBOYEVA,
poytaxtdagi
226 - maktabning
2 - «A» sinf o'quvchisi.

BIR NIYAT

Orzu bo'lay, ona xalqim armoningga,
Farzand bo'lay Alpomishday polvoningga.
Olislarga o'zing borib qo'yib kelgin,
Usmonjonday sig'may qolsam Turoningga.
O'zga joyda menga non-u tuz kerakmas,
Inson degan o'shal aziz so'z kerakmas.
O'zing borib ko'zginamni o'yib kelgin,
Vatanni ko'z ko'rmas ekan, ko'z kerakmas.
Ona yurtsiz yonmish xonumonim mening,
Muz bo'lmishdir qaynoqqina qonim mening.
O'zing borib o'z qo'ling-la so'yib kelgin,
Orom olsin azobdagi jonim mening.
Ho'l-u quruq birday yongan o'rmoningga,
Do'st-u dushman sig'ib yurgan qo'rg'oningga.
O'zing borib, olislarga ko'mib kelgin,
Usmonjonday sig'may qolsam Turoningga.

Zuhra MAMADALIYEVA,
Jizzax shahridagi Zulfiya Isroilova nomli
yosh ijodkorlar uyi "Yosh qalamkashlar"
to'garagi a'zosi.

KO'KSIDA YO'QDIR G'UBOR

Tongda chiqqan quyoshning,
Ajab tarovvati bor.
Osmon nurga belangan,
Ko'ksida yo'qdir g'ubor.
Havo tiniq, musaffo,
Har yon misoli chinni.
Qushlar quvnab sayrashar,
Qutlash uchun bu kunni.
Borliq bor tarovatini,
Go'yoki ko'z-ko'z qilar.
Tabiatning bag'rida,
Shunday o'tadi yillar.
Dilrabo DO'STQOBILOVA,
Toshkent shahar,
Yakkasaroy tumanidagi 118
- maktabning 7 - sinf
o'quvchisi.

XO'P YARASHDING ELIMGA

Bahoroyni ergashtirib,
Navro'z keldi elimga.
Qir-adirlar bezanishgan,
Quvonch sig'mas dilimga.
Bolalarning sevinchlari,
Yer-u ko'kni tutadi.
Momolarim boychechakni,
Asta ko'zga surtadi.
Qish kunlari o'tdi endi,
Ko'klam keldi elimga.
Bobodehqon niyat qilib,
Urug' sochar yeriga.
Quyosh, tinmay nuring sochq
Dehqon bobo yeriga.
Intiq kutgan Navro'zoyim,
Xo'p yarashding elimga.

Maftuna JUMANAZAR
Navoiy viloyati, Xat
tumanidagi 12 - maktab
8 - sinf o'quv.

BAHOR CHEHRASI

Olamni ko'rmoq-chun ko'z ochib kurtak,
G'unchalar labiga qo'ndi tabassum.
Shodlikka yo'g'rilib, qopladi mutloq -
Borliqni bahorning kulgusi mas'um.
Quyosh ham boshiga kiyib olib toj,
Hokim bo'lib qoldi samoda tanho.
Bulutlar uning-chun to'lay boshlar boj,
Ko'zidan yosh to'kib yirtgancha yoqa.
Oqsoch kekxa tog'ning o'ynoq farzandi,
Jilg'alar shoshgancha yugurdi pastga.
Shodonlik mayiga bu olam qondi,
Hattoki buloqlar aylandi mastga.
Bahor qah-qah otib, hazillar qilib,
O'rikning boshida raqsini boshladi.
Gilosning g'unchasi asta termulib,
Bag'rida bodroqdek sevgi toshadi.

Akrom MALIKOV,
Toshkent viloyati, Piskent tumanidagi 4 -
maktabning 9 - sinf o'quvchisi.

SIDQIY BOBOMGA

Xondayliqning nuridirsiz,
Bamisoli duridirsiz.
Nomi o'chmas yulduzisiz,
Sidqiy bobom Xondayliqiy.

Kimlarda bor sizdek bobo,
Topilmagay sizdek dono.
Bobomdarsiz aqli raso,
Sidqiy bobom Xondayliqiy.

Sizsiz qoldi-ku huvillab,
Baland tog'lar, sho'x daryolar.
Qishlog'imiz tark etdingiz,
Sidqiy bobom Xondayliqiy.

Lekin bizga qoldi meros,
Ma'no to'la she'rlaringiz.
Nomingizni unutmaymiz,
Sidqiy bobom Xondayliqiy.

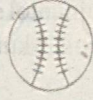

Lobar KENJABOYEVA,
Toshkent viloyati, Bo'stonliq tumanidagi
Xondayliq qishlog'i.

SURXONIM

Dunyo uzra charx urib,
Yashnagaysan ma'konim.
Senda yashab quvnayman,
Ona diyor - Surxonim.
Noming tarat jahonga,
Gulla, yashna bo'stonim.
Farzandlari barkamol,
Ona diyor - Surxonim.
Sening-chun xizmat qilay,
Hatto berayin jonim.
Tuproq'ing ko'zga surtay,
Ona diyor - Surxonim.

Ulug'bek
OLLOMURODOV,
Surxondaryo viloyati,
Qumqo'rg'on tumanidagi
17 - maktabning 7 - sinf
o'quvchisi.

«Qani, bō'l tezroq. Bo'sh kelma..!» Sinf-doshlarimizning bunday hay-qiriqlari musobaqa davomida bizni g'alaba sari ruhlantirib turdi. Musobaqa oldidan sinf rahbarimiz Mastura opaning «Bola-

TO'PO'YANIMIZ, XOP'YANIMIZ

larim, ishqilib yutqazib qo'ymanlar-da», degan so'zlari esa bir g'ayratimizga o'n g'ayrat qo'shdi. Nihoyat, hal qiluvchi daqiqalar yetib keldi. Quvonchimiz cheksiz, axir quvonmay bo'ladimi, maktabimizning 5-6 sinflari o'rtasida o'tkazilgan «Qo'l to'pi» musobaqasida g'oliblikni egallagan bo'lsak...

Ta'lim maskanimiz rahbari Muqaddas opa Qodirqulova bizning yaxshi o'qishimiz hamda sog'lom bo'lib voyaga yetishishimiz uchun hamisha jon kuydiradilar. Barcha qulayliklarga ega bo'lgan sport zali ixtiyorimizda. Jismoniy tarbiya o'qituvchimiz Jahongir aka Tolipov esa bilganlarini o'rgatadilar. Shu bois ham ta'lim maskanimiz bilim va sport jihatidan tumanimizda eng yaxshi maktablardan biri hisoblanadi. Bilimimiz va sportdagi yutuqlarimiz bilan uning obro'sini yanada mustahkamlashga harakat qilamiz.

Bunyod MAHMUDOV,
Sirg'ali tumanidagi 284-maktabning 6-«A» sinf o'quvchisi.

Aziz bolajonlar, texnikaviy mo'jizalar yaratish borasida Yaponiyaning dunyoda birinchi o'rinda turishini yaxshi bilasizlar-a?

Yaqinda kunchiqar mamlakatning Osaka shahrida robotlar o'rtasida navbatdagi Jahon chempionati «ROBOSIR» turniri bo'lib o'tdi. Aqlli texnika mo'jizalari 2,9 X 2,4 metr o'lcham-dagi maydonda bahs olib bordilar.

Bunday qiziqarli musobaqa qachondan buyon o'tkazilib kelinarkin-a, deya qiziqayotgandirsiz? Unda eshiting:

1997-yildan buyon o'tkazilayotgan robotlar musobaqasi ham insonlar tomonidan boshqarilar ekan. Tomoshabinlar Androidlarning xuddi futbolchilardek bajarayotgan harakatlarini ko'rib, hayajondan yoqa ushlashadi. Robotlar maydondagi har xil vaziyatlarni: gollar, hujumlar, sariq kartochkalar, hattoki penaltilarni ham uddalaydilar.

Shiddatli muso-baqada AQSH, Italiya, Singapur va Yaponiya terma jamoalari g'oliblikka asosiy da'vogarlar bo'lmoqdalar. Eng ahamiyatlisi shundaki, bu yilgi Jahon chempionatidan ular faqat oltin medalni emas, balki navbatdagi olamshumul ixtirolari bilan ham yana yer yuzini hayratlarga boshlamoqchi ekanligini aytib o'tdilar. Yana qanday ixtiro deysizmi? Bunisi judayam zo'r. Emishki, yana 50 yildan so'ng, Yaponiya kashfiyotchilari jahonning mana-man degan eng zo'r futbolchilari bilan tengma-teng o'ynay oladigan, hattoki dunyoda kuchli deb topilgan futbolchini ham mag'lub eta oladigan robotlar jamoasini yaratar ekanlar. Yaponiyalik olimlarning bu maqsadlari ropparosa 50 yildan so'ng amalga osharmish.

Yorqinjon AZIMOV,
Farg'ona viloyati, Uchko'prik tumanidagi
1-ixtisoslashgan maktab- internatining tarix o'qituvchisi.

TO'RT KARRA CHEMPION

Avaxxon Musaxonov so'lim Farg'onadan kelib, Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti qoshidagi Chilonzor akademik litseyining birinchi bosqichida tahsil olmoqda. U yoshligidanoq sportning taekvando turi bilan muntazam ravishda shug'ullanib keladi. 1-Dan «Qora belbog'» sohibi. Taekvando bo'yicha to'rt karra O'zbekiston chempioni. Ko'ksini qator kumush va oltin medallar bezab turgan tengdoshimizning kelajakdagi orzusi sportning ushbu turi bo'yicha jahon chempionligini qo'lga kiritishdir.

– Maqsadim - yurtimiz bayrog'ini qit'alar osha baland ko'tarib, ota-onam, ustozlarim ishonchini oqlashdir,- deydi Avaxxon.

Ha, «Intilganga tole yor», deganlaridek, ajabmas jahonning sport shohsupalaridan yana bir o'zbek yigiti joy olsa.

Sardorbek SODIQOV.

Xorazm «Ma'mun akademiyasi»ning 1000 yilligiga

Aziz o'quvchilar, Ma'mun akademiyasi haqida eshitganmisiz? Orangizdagi kitobxon bolalar qulog'iga bu nom chalingan bo'lsa, ajabmas. Lekin ular ham dunyoga mashhur buyuk shaxslar, allomayu olimlar yetishib chiqqan bu qadimiy akademiya haqida yanada ko'proq bilishni xohlashadi, shunday emasmi?

Darvoqe, bir emas, bir necha tillarni mukammal bilgan buyuk alomma bobomiz Abu Rayhon Beruniy ham aynan shu tabarruk dargohda tahsil olgan ekanlar.

Keling, yaxshisi bu qadimiy akademiya haqidagi batafsilroq ma'lumotlarni O'zbekiston Milliy ensiklopediya Davlat ilmiy nashriyoti muharriri Ibrohim aka Karimovdan eshitaylik:

– Xorazmshoh Ali ibn Ma'mun (997 -1009) va uning ukasi xorazmshoh Ma'mun ibn Ma'mun (1009- 1017) hukmronligi davrida qadimgi Xorazm poytaxti Gurganj (hozirgi Turkmanistondagi Ko'hna Urganch) shahrida faoliyat ko'rsatgan.

Akademiya «Majlisi ulamo» (Olimlar kengashi) nomi bilan tashkil etilib, undan keyingi faoliyatiga Xorazmshoh a s o s a n homiylik va Ma'mun – II «Ma'mun mashhur bo'lgan bu olimlar majlisiga Sharqning turli davlatlari va shaharlaridan kelgan o'sha zamonning eng bilimli va iste'dodli olimlari yig'ilgan edilar.

Xorazmlik professor A. A. Abdullayev o'z ilmiy maqolalarida «Ma'mun akademiyasi»da Beruniy boshchiligida samarali ijod qilgan 20ga yaqin olimning nomini keltiradi. Shulardan: Beruniyning ustozlari, yirik matematik va munajjim Abu Nasr ibn Iroq, olim tabib va faylasuf Abu Sahl Masihiy, buyuk qomusiy va tibbiyot olimi Abu Ali ibn Sino kabi Sharqning buyuk

BUYUKLAR MAKTABI

daholarini sanab o'tadi.

Akademiya olimlari hayotiga nazar tashlar ekanmiz, o'sha vaqtdayoq ularning tinimsiz o'z ustida ishlashlari, turli mamlakatlarga safar qilishlari, ilmiy tadqiqotlarni davom ettirishlarini kuzatamiz. Manbalarida yozilishicha, Beruniydek bobomiz qadimiy arab, fors, suriyoniy, hind tillarini mukammal o'rgan-ganliklarini ko'p o'qiganmiz. Hattoki, bobomiz o'zlarining «Caydana» kitobida dorilarning nomlarini 31 til va lahjada keltirganligini bilamiz. Bundan ko'rinib turibdiki, dunyo bejiz Beruniy bobomizning aql zakovatiga hayrat bilan boqmagani. Akademik I. Yu. Krachkovskiy ko'rsatganidek, «Beruniy qiziqqan sohalarni sanab chiqishdan ko'ra, qiziqmagan sohalarni sanab o'tish osonroqdir». Buyuk dahodan bizgacha ilmiy meros va turli mavzudagi 152 asar va risolalar meros bo'lib qolgan.

Ibn Sino ham Xorazm «Ma'mun akademiyasi»da tibbiyotdan tashqari matematika, ilmiy nujum va boshqa fanlar bilan shug'ullangan. Ibn Sinoning mashhur «Tib qonunlari» asarining yaratilishida «Ma'mun akademiyasi»dagi ilmiy muhit katta omil bo'lganligini ham aytib o'tishimiz lozimdir. Mahmud G'aznaviyning ta'qibidan keyin Xorazmni Ibn Sino va Masihiylar tark etganligini ham kitoblar orqali o'rganganmiz. Sharqda mashhur bo'lgan «Ma'mun akademiyasi»ning faoliyati to'xtab qolganligini ham G'aznaviy bilan bog'liq ekanligini bilamiz. Akademiyaning tarixiy ahamiyati nihoyatda katta, uning dovruqi butun jahonga taralib, O'rta Osiyo, Eron, Hindiston, Arab halifaligi va boshqa Sharq davlatlari hamda Yevropa va Amerika mamlakatlarida ilm fanning yanada taraqqiy etishiga katta ta'sir ko'rsatgan.

Yurtimiz mustaqillikka erishgach, Prezidentimiz I. A. Karimovning tashabbusi bilan «Xorazm Fanlar akademiyasini tiklash to'g'risida»gi Farmoni qabul qilindi. Ushbu farmonga asosan Xorazmning Xiva shahrida O'zbekiston Fanlar akademiyasining bo'limi sifatida Xorazm «Ma'mun akademiyasi» nomi bilan tashkil qilindi. Hozirgi kunda ilm-fanning bir qancha sohalari bo'yicha faoliyat ko'rsatayotgan akademiyaning ilmiy jamoasi Xorazm «Ma'mun akademiyasi»ning 1000 yillik yubileyini munosib kutib olish uchun astoydil mehnat qilmoqdalar.

Sog'inganim - o'zingsan!

Aziz bolajonlar! Barchangiz tabiatni, gullarni, qushlarni, jonivorlarni sevasiz-a? Albatta, deysizmi, barakalla. Tahririyatimizga ijod namunalaridan yuborgan tengdoshlaringiz ham yurtimizga uchqur qanotlarida ko'klamni yetaklab keladigan qora qosh qaldirg'ochlarni yaxshi ko'risharkan. Ularning «vijir-vijir»iga quloq solib, qalam tebratishibdi. O'qib ko'ring-a, albatta Sizga ham ma'qul bo'ladi.

HIKMAT BOR

Erta bahor shamol bilan,
Uchib kelar qaldirg'och.
Uy shiftiga in qursin,
Dugonajon, eshik och.
Don yemaydi, non yemaydi,
Chumchuqlarga o'xshamas.
Sayrashlari yoqimli,
Bulbullardan qolishmas.
Qushlar ichra chiroyli,
Odamlarga beozor.
Vijir-vijir sayrashi,
Tinglang-a, bir hikmat bor.

Hulkaroy G'ULOMOVA,
Andijon viloyati, Bo'z
shaharchasi, 22-o'rtta maktabning
4-sinf o'quvchisi.

Aminjon HAMROYEV, Kattaqo'rg'on shahridagi 11-o'rtta maktabning 6-«V» sinfida a'lo baholarga tahsil olmoqda. U bir necha yildan buyon rassomlik to'garagiga qatnashadi. Ustozi Ravshan aka Sultonov Aminjonga mo'yqalam sirlarini qunt bilan o'rgatmoqda. U ko'klam elchisi qaldirg'ochni shunday tasvirlabdi.

BIZ...

Oilada uch bola,
Demak, katta kuch bo'lar.
Yuramiz doim yayrab,
Qushlarday quvna, sayrab.
Ota-ona qadrimiz,
Buvim, bobom faxrimiz.
O'shalaray pok yashash,
Qarzimiz, ham farzimiz.
Kattaga hurmatda-yu,
Kichikka izzatdamiz.

Odob, axloq, iboni,
Doim yodda tutamiz.
Menga yoqadi asli,
Mehnat, matematika.
Akamga kompyuter,
Ukamga-chi, musiqa.
Bo'sh vaqt topdik deguncha,
Kuylaymiz ashulalar.
Bunday quvnoq hovlida,
Aytimg, qanday g'am bo'lar?

HOVUZ BO'YIDA CHUQ-CHUQ

Hovuz bo'yida chuq-chuq,
Qaldirg'ochlar sayraydi.
Majnuntol shoxlarida,
O'ynab-kulib yayraydi.

Tiniq suvga talpinar,
Ichmoqchi bo'lib uni.
To'lib-toshib quvonchi,
O'ynatar shoshqin suvni.

Quvnoq do'stlari bilan,
Qoladi chug'urlashib.
Qo'shig'i ku-kuylaydi,
Dugonalar sirlashib.

Tinchlikning elchisi-u,
Yuragida sof tuyg'u.
Mitti qallda orzular,
Do'stlikka berar urg'u.

Muattar BAROTOVA,

Poyariq tumani, 1-o'rtta maktabning 8-sinf o'quvchisi.

BAHORNING ELCHISI

Insonning tani sog' bo'lsagina, umri mazmunli o'tarkan. Xona shiftiga termulib yotarkanman, daladagi bolalarning chug'ur-chug'uri qulog'imga chalindi. Deraza ochiq, oppoq, ko'k gulli deraza pardasini shamol asta hilpiratadi. Shu onda ayvon peshtoqidagi inga ona qaldirg'och kelib qo'ndi. Polaponlariga o'ljasini mehr bilan taqsimlab chiqdi. Ko'nglim buzilib ketdi. Esimni taniganimdan buyon shu xonani, uning bitta derazasidan ko'rinib turadigan ayvonning yarmini hamda qaldirg'ochning inini ko'raman. Yolg'iz farzand bo'lganim uchun qaldirg'ochning bolalari aka-uka-yu, opa-singlimdek menga. Har bahorda, yozda qaldirg'och tuxum ochib chiqsa, o n a m kelgandek Chug'ur-qilishib, ko'kka parvoz qilishsa, suyunaman.

Qaldirg'ochlar mening quvonchiga sherik oldimga kelib, ko'nglimni bittasan, bitta bo'lsang ham yerga qarayman. Ko'zlarimdan yig'lagim keldi-yu, o'zimni Shu payt onajonim -Xafa bo'lma o'g'lim, ular ketasan. Yur, xohlasang ko'nglimni ko'taradilar.

-Yo'q, xonam yaxshi,-deyman. Negaki otam ishdalar. 12 yoshli kap-katta bola bo'la turib, onamga ko'tartirib yurishga or qilaman. Onam ko'tarishdan or qilmaydilar, bilaman. Lekin ich-ichidan eziladilar. Otam bilan onam doimo ko'nglimga qarashadi, xonamda bolalar havas qiladigan o'yinchoqlar, kitoblar, kiyim-kechaklar bor. Lekin eng muhimi - sog'ligim yo'q. Men ham tengdoshlarim bilan maktabga borgim, sho'xlik qilib, qizlarning sochidan tortgim, sport bilan shug'ullanib, chempion bo'lgim keladi, nailoj. Bahor o'tib, yoz keldi. Qaldirg'ochimiz tuxum bosdi. Bu gal bittagina bola ochibdi.

Bir kuni choshgohda kitob o'qib o'tirgan edim. Qaldirg'och charx urib bezovtalandi. Qarasam, og'zida olib kelgan chuvalchangi yerga tushib ketibdi. Ona qaldirg'och bir pasda yana dalaga ketdi. Polaponi onasining orqasidan og'zini ochib, sudralib indan yerga tushib ketdi. Kattakon mushugimiz qushchaga ko'zini o'qraytirib chopdi. Men qushchani ko'tarib oldim. Shu payt onam chinqirib yubordi. Keyin faxmlasam, oyoqlarimga jon kirgan ekan.

Nigora BOBODO'STOVA;

Qashqadaryo viloyati, Chiroqchi tumani, Beshchashma jamoa xo'jaligi.

(Hikoya)

ovunchog'im, hayotda shularning bo'lsa-da, bo'lganimdan baxtiyorman. Qo'shni bolalar goho ko'tarib gaplashishadi. Gohida, «Jahon, nega yurolmaysan-a», deya ranjitishadi. Indamay shashqator yosh oqadi. O'kirib-o'kirib tiyaman. qoshimga kelib: odobsiz bolalar. Sen hali albatta yurib ko'chaga aylantirib kelaman,- deya

«BAHOR KELDI, GULCHIROY...»

Feruza Abdurasulova Andijon viloyati, Izbosgan tumanidagi 18-o'rtta maktabning 6-«A» sinfida o'qiydi. She'rga, she'riyatga ixlosi ancha balandligi yozib yuborgan misralaridan sezilib turibdi.

Mashqlari hozircha havas darajasida bo'lsa-da, ravon jumlar tuzishga, fikrini jonli ifoda etishga harakati bor. Aytish mumkinki, u yashayotgan xonadonda kelgusida yaxshigina ijodkor bo'lib yetishishga umid uyg'otuvchi halol, mehnatkash, bilimga chanqoq, zukko qalb voyaga yetayotganidan darak berib turibdi.

Feruzaxon, darsliklar bilan kifoyalaniq qolmay, balki turli mavzulardagi adabiyotlarni ko'p o'qisa, kelajakda undan umidli shoira shakllanadi.

Abdunabi BOYQO'ZIEV,
shoir.

NAVRO'Z

Bahor keldi, gulchiroy,
Istarasi nurchiroy.
Bog'larga mehmon lola,
Daralarga shalola.
Tolpopuk taqsin qizlar,
Boychechakdan chamberak.
Tunda sanab yulduzlar,
Pishiraylik sumalak.
Dasturxonlar yozilsin,
Karnay-surnay, vaha-vah...
Olam yayrasin, kulsin,
Qolmasin dillarda oh.
Navro'zjonni kutaylik,
Ko'k somsalar pishirib.
Dalalarni qutlaylik,
Turnalarni uchirib.

BUVIMDAN ESHITGANLARIM

SIRLI SANDIQ
OCHILDI

*Salom qadrlı «Tong yulduzi!»
Bundan bir necha yillar avval
akam Oybek, buvijonimdan
eshitgan xalq qo'shiqlarini
senga yozib yuborgan, sen esa
ularni gazeta sahifalarida chop
etganding. O'shanda akamga
juda havasim kelgandi.*

*Hozir buvijonimning yoshlari
70 dan oshgan bo'lsa-da, hamon
tetiklar. Biz nabiralari qalq
qo'shiqlari, terma va laparlari,
ertaklaridan so'zlab o'tiradilar.*

*Men akam boshlagan an'anani davom ettirib, buvimdan
eshitgan ikki ertagimni senga yozib yuboryapman. Ularni
sahifalaringda o'qisam, behad quvonardim-da.*

*Salom bilan Lazizxon SHOXO'JAYEV,
Qashqadaryo viloyati, Chiroqchi tumanidagi
140 - maktabning 7 - «A» sinf o'quvchisi.*

Bir hech kimdan qo'rqmas, o'tda yonmas, so'ysa o'lmas
qushcha bo'lgan ekan. Bir kuni u mallag'o'za (ko'sak) topib
olibdi. Uni tishlab, bir kampirga olib boribdi va:

-Chivi, chivi, kampirjon,
Chivimasang kampirjon,
Kaltaklayman beomon, -debdi.

Kampir qo'rqqanidan mallag'o'zani chigitidan ajratib, tola qilib
beribdi. Qushcha tolni yana bir kampirga olib boribdi:

-Yigir, yigir, kampirjon,
Yigirmasang kampirjon,
Kaltaklayman beomon, - debdi.

Bu kampir ham qo'rqqanidan tolni yigirib, ip qilib beribdi.
Qushcha ipni yana boshqa kampirga olib boribdi va shunday debdi:

-To'qi, to'qi kampirjon,
To'qimasang kampirjon,
Kaltaklayman beomon.

Kampir ipdan gazlama to'qib bersa, uni yana
bir kampirga olib boribdi va:

-Qavi, qavi, kampirjon,

PODSHOHNI YENGGAN QUSHCHA

Qavimasang kampirjon,

Kaltaklayman

Kampir gazlamadan
Qushcha uni kiyib,
parvoz qilibdi. Uning
havas bilan boqibdi.

dunyodagi eng chiroyli
tushirilgan ekan-

Qushcha
ham uchib o'tib,
digan hovlidagi
Uning choponiga
mulozimlariga
kelishni buyuribdi.

beomon, -debdi.

chopon qavib beribdi.

osmon-u falakka

choponiga hamma

Chunki choponiga

naqshlar

da.

saroy osmonidan

podshoh yashay-

daraxtga qonibdi.

qilgan podshoh

qushchani tutib

Mulozimlar qushchani quva-quva ushlab olishibdi. Choponini
yechib, podshohga berishibdi. Podshoh choponni kiyib,
xursandligidan xandon otib kulibdi. Qushchani esa qovurib kelishni
buyuribdi. Qassob qushchani so'ysa, «men so'yildim», dermish.
Qozonga solib qovurishsa, «meni qovurishyapti», dermish.
Dasturxonga tortishsa, «meni dasturxonga tortishyapti», podshoh
go'shtini chaynasa, «meni chaynayapti», yutsa, «podshoh meni
yutib yubordi», dermish.

Xullas, qushcha podshohning ichida gapiraverib, uning joniga
tegib ketibdi. Mulozimlaridan maslahat so'rasa, «hojatxonaga
boring», deyishibdi. «Qushcha chiqsa, darhol qilich bilan chopib
tashla», deya buyruq beribdi jallodga. Qushcha esa «pir-r» etib
uchib ketibdi. Jallodning qilichi podshohning choponiga o'ralib qolib,
uni yirtib tashlabdi. Baland shoxga qonib olgan qushcha esa
qo'shig'ini baralla davom ettiraveribdi:

-Podshohning choponi chopildi,

Mening ko'nglim topoldi...

O'sha qushcha haliyam tirikmish va o'sha qo'shig'ini baralla
kuylab yurarmish.

JON KAMPIR, JONON KAMPIR

Qadim o'tgan zamonda bir chol bilan kampir yashagan
ekan. Cholning uyi qog'ozdan, kampirniki esa shishadan
ekan. Bir kuni yomg'ir yog'ib, cholning uyi ivib ketibdi.
Kampirniki esa yomg'irdan so'ng yanada tozalanib, chiroyli
bo'lib ketibdi.

Uysiz qolgan chol qanday bo'lmasin kampirning uyiga
kirib olishni mo'ljallab, unga yalina boshlabdi:

-Kampirjon, kampirjon. Mening uyim yomg'irda ivib
ketdi. Endi men qayerda yotay?

-Ayvonda yot!-debdi kampir.

-Ho, men sening supurging bo'laymi? Jon kampir,
to'g'risini ayt, qayerda yotay?

-Poygakda yot!

-Ho, men sening tezaging bo'laymi? To'g'risini ayt,
qayerda yotay?

-Oyoq uchimda yot!

-Ho, sening kovushing bo'laymi? To'g'risini ayt, qayerda

yotay?

-Boshimda yot!

-Ho, sening yostig'ing bo'laymi? To'g'risini ayt, qayerda yotay?

Cholning savollari joniga tekkan kampir:

-Yonimda yot, yonimda, -deb yuborgan ekan, chol:

-Jon kampir, jonon kampir,

Menga qadrdon kampir, -deya qo'shiq kuylab, shisha uychaga kirib olibdi. Birgalikda qo'sha
qarib, murod-u maqsadlariga yetishibdi.

«KO'LBAXT» HAQIDA RIVOYAT

(Hasan bobodan eshitganlarim)

Qadimda bir tashlandiq, chivinlarning koni bo'lmish botqoq bo'lgan ekan.
Odam qadami yetmagan bu yerda o'simliklar u yoqda tursin, hattoki birgina
giyoh ham o'smas ekan.

Bir kuni Baxtiyor ismli yigit o'z yo'lidan adashib, shu botqoqqa kelib
qolibdi. Qarasa, yeri botqoq bo'lsa-da, ancha bahavo joy ekan. Yigit shunday
katta maydonning bekor yotganiga achinib ketibdi va uzoq o'yga tolibdi.
«Botqoqni quritib, qishloq barpo qilsak-chi...»

Miyasiga kelgan fikrdan quvonib, darhol do'stlarini, qarindosh-urug'larini
yordamga chaqiribdi. Ular zo'r g'ayrat bilan ishga kirishibdilar, zambillarda tepaliklardan tuproq

keltirib, botqoqni to'ldirishibdi. Ko'p o'tmay botqoq

o'rmda yalanglik paydo bo'libdi. Odamlar chiroyli

uylar qurib olishibdi. Qarabsizki, ko'l o'rmda so'lim

maskan - shinamgina qishloq barpo bo'libdi.

Baxtiyordan behad minnatdor bo'lgan aholi

qishloq nomini yigitning ismi bilan bog'lab,

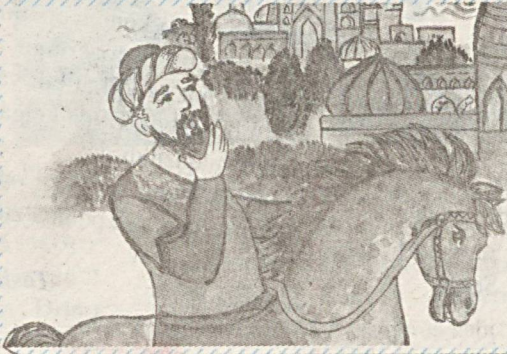
«Ko'lbaxt» deya atay boshlabdilar.

Sangimoh HASANOVA,

Buxoro viloyati, Peshku tumani,

Ko'lbaxt qishlog'idagi

40 - maktabning 6 - sinf o'quvchisi.

Tahririyatdan:

Aziz bolajonlar, tengdoshlaringiz Lazizjon hamda Sangimohning
maktublarini o'qib, ulardagi xalq og'zaki ijodiga bo'lgan qiziqishni,
demakki, milliy qadriyatlarimizga bo'lgan hurmatni payqab, bir
sevingan bo'lsak, bunday bebaho durdonamiz namunalarini o'zlari
eshitibgina qolmay, sizlarga ham ilinganlaridan yana bir quvondik.
Siz ham buva va buvilaringiz yoniga bir choynak choyni damlab
qo'ying-da, bir gapga solib ko'ring. Balki ular ham xotiralarida
qolgan ertak, rivoyat, terma, lapar va qo'shiqlardan so'zlab berishar.
Eshitganlaringizni darhol qog'ozga tushirib, «Sirli sandiq ochildi»
ruknimizga yo'llashni unutmangiz bo'lgani.

1-APREL -- XALQARO KULGU KUNI

G'ARCHILLAGAN SUPURGI.

(Hajviya)

Sinfimiz maktab bo'yicha eng to'polonchi, sho'x sinflardan biri. Deyarli barcha o'qituvchilarimiz bizga xayfsan berish bilangina o'tkazib matematika fanidagina jim fandan maktabimiz Bir kuni sinfdoshim fanidan yangi o'qituvchi Shu kuni bizda ham kimyo 5-darsga qo'ng'iroq o'qituvchimiz kirib keldilar va darsni boshlab yubordilar. Biz band edik. Ustoz bizga darslarini o'tavardilar.

Bir kuni kimyodan nazorat aytib, «yaxshilab kelinglar», deya Xullas, ertasi kuni hamma o'zicha darsga tayyorlangan, ammo darslarda jim o'tirmaganimiz uchun hech darsga qo'ng'iroq chalinganida, Botir:

– Bolalar, kelinglar eshikni qulflab olamiz. Shunda vaqt o'tib ketib, nazorat ishi o'tkazishga fursat yetmay qoladi, - dedi. Bu gap hammamizga yoqib tushdi. Botir eshikni ichidan qulflab, tagiga supurgini ham tashlab qo'ydi. Birozdan so'ng eshik qattiq silkina boshladi. Nozikkina kimyo o'qituvchimizning kuchlari bunchalik ko'pligi hammamizni hayron qoldirdi. Botir yugurib borib eshikni ochib yubordi. Tashqarida esa... nozikkina kimyo o'qituvchimiz emas, maktab direktori turardi. Oyoq tagiga tashlangan supurgini «g'arch» etib bosib o'tdilar-u, g'azabdan battar qizarib ketdilar.

– Kim?-dedilar o'shqirib. – Kimning ishi bu? Sinfga suv quygandek jimlik cho'kdi. Qo'rquvdan hammamizning nafasimiz ichimizga tushib ketgandi...

Xullas, shu kuni rosa ta'zirimizni yedik. Keyin bilsak, kimyo o'qituvchimiz betob bo'lib qolgan, darslar esa «ko'tarilib» matematika darsi o'tilishi kerak bo'lgan ekan.

Sunnatilla IKROMOV,

Toshkent viloyati, Parkent tumani, 7-sinf o'quvchisi.

YO'LI TOPILDI

Bog'chadan qaytgach Bobir, – Kim chizdi buni?-deya, Qo'lga olib qalamni. Do'q aralash baqirdi.

Uyning oq devoriga, Boplab chizdi «odam»ni.

Ko'zlarin pirillatib, – Men emas,-dedi Bobir.

Buni ko'rgan onasi, Bobirjonni chaqirdi.

– Kim bo'lmasa, qani ayt! – Balki ukamdir, Sobir.

Ana shunda onasi, Sinab ko'rmoqchi bo'lib: – Qoyil-e,-deb Sobirni, Maqtadi og'zi to'lib.

Maqtovlardan Bobirning, Og'zin tanobi qochdi. – Men chizgandim, zo'r-a?-deb, O'z sirin o'zi ochdi.

FERUZA.

«DADAMNI ISHONTIRDIM»

Buvajonim juda hazilkash odam bo'lgan ekanlar. Har yili 1-aprel kuni oyimni, tog'am va xolalarimni, hatto buvimni ham biror yolg'on gapga ishontirib, aldab qo'yarkanlar-da, o'zlari huzur qilib ustilaridan kulib o'tirarkanlar.

Oyim 7-sinfda o'qib yurgan kezlari ekan. «Hadeb dadam bizni aldayveradilarmi? Men ham ularni bir aldab ko'ray-chi», degan xayolda reja tuzibdilar. Hammalari nonushtaga o'tirishganda:

QULUPNAY

Malika qulupnayni juda yaxshi ko'rarkan. U har kuni dadasi ishdan kelishi bilan qulupnay so'rar, olib kelishmasa, yig'lar ekan.

Uning har kungi mashmalaridan bezor bo'lgan Karim aka bozorga borib, uch kilo qulupnay sotib olibdi va qiziga:

– Ona qizim, senga qulupnay olib keldim.

Mana, to burningdan chiqquncha yegin-a, - debdi.

Oradan yarim soat o'tibdi. Malika dadasining oldiga kirib: – Dada, da-da, qulupnayni yeb bo'ldim, ammo burnimdan chiqay demayapti-yu, - deya yig'lab yuboribdi.

O'ZIM «MAYDALAB» KELDIM

Bir kuni Zokir aka o'g'lini yoniga chaqirib:

– Nozimjon, tez borib, mana shu 500 so'mlikni ko'cha boshidagi do'konchi opoqingdan maydalatib kelgin,-debdi.

Nozimjon do'konga boribdi, uni yopiqligini ko'rib, ochilishini uzoq kutibdi va miyasiga kelgan fikrdan xursand bo'lib ketibdi. Uyga kelgach, dadasiga mayda qilib yirtilgan pulni tutqazibdi-da:

– Adajon, sotuvchi opoqi kelmadilar. Ularni ovora qilib o'tiramanmi deb pulni o'zim maydalab qo'ya qoldim,-dermish...

Kamola ERGASH qizi,
Toshkent viloyati, A.To'laganov nomli
7-maktabning 11-sinf o'quvchisi.

MEN AEROPORT BO'LAMAN

Darsda o'tirgan Shuhrat Davrondan: – Davron, mana bu 500 so'mlik pulni samolyot qilib uchirib yubora olmaymanmi?-deb so'rabdi. – Sen uchiraver, men aeroport bo'lib, uni qabul qilib olaman,-deb javob beribdi Davron.

Dilshod IMOMO'V.

– Dada, dada, sizni bir qop ko'targan odam chaqiryapti,-debdi.

Buvam ishonqiramaygina tashqariga yo'nalibdilar. Birozdan so'ng, kulimsirab qaytib kiribdilar. Xonada qattiq kulgu

ko'tarilibdi. Buvam esa sir boy bermay:

– Kulmanglar, chindan ham qop ko'targan odam kelishi kerak edi-da,-desalar, kulgu battarroq avj olibdi.

Aziza JALILOVA,

Toshkentdagi 249 - maktabning 3 - sinf o'quvchisi.

TONG yulduzi

O'zbekiston Respublikasi
bolalari va
o'smirlarining gazetasi

Bosh muharrir
vazifasini bajaruvchi:

Feruza
JALILOVA

TAHRIR HAY'ATI:

Turobjon JO'RAYEV,
Dilbar OLIMJONOVA,
Botir UBAYDULLAYEV,
Jabbor RAZZOQOV,
Anvar ZOKIROV,

Dilmurod RAHMATILLAYEV,
Dilshoda DADAJONOVA,
Sobirjon SHARIPOV,
Nurxon NAFASOV,
Ergashvoy SARIQOV.

Gazeta O'zbekiston
Matbuot va axborot
agentligida
022-raqam bilan
2003-yil 11-dekabrda
ro'yxatdan o'tgan.

Noshir

«O'zbekiston»
nashriyat-matbaa
ijodiy uyi.
Gazeta

«O'zbekiston»
nashriyat-matbaa
ijodiy uyi

kompyuter bo'limida terib
sahifalandi va
chop etildi.
Gazeta haftaning dushanba
kuni chiqadi.
Hajmi A-3,
2 bosma taboq.
Adadi - 61158

Buyurtma N: J 2196

Dizayner va sahifalovchi:

Fazliddin
SHAYADGAROV.
Navbatchi:
Ma'mura
MADRAHIMOVA.

Rassom:

Nodira MIRZAYEVA.

Manzilimiz:
700129,

Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Obuna indeksi: 198.
e-mail:

tong_yulduzi@rambler.ru

Tel: 144-23-81
144-27-25
144-63-08

Tel./ faks:
(99871) 144-24-45